بۆمەلەرزەی ڕێفراندوم لە کۆشکی سوڵتان نزیک دەبێتەوە؟ … هیوا خۆشناو

کەمتر لە دوو حەوتو کاتمان لەبەردەستدا ماوە بۆ ئەنجامدانی ڕێفراندومی (گۆڕینی دەستوری تورکیا لە پارلمانەوە بۆ سەرۆکایەتی، کە دەستەڵاتی زیاتر دەدات بە ئەردۆغان و دەیپارێزن لە لێپێچینەوە یاساییەکان).
هەواڵ و ئاشکراکردنی ئامارە سەربەخۆکانی ئەو چوار ڕۆژەی دوایی، نیشانمان ئەدات کە لە ١٦ی ئەو مانگەدا، بومەلەرزەیەکی توند بە ئاراستەی کۆشکی سوڵتانەکەی ئەنکەرە بەڕێوەیە. ئەگەر لەو ماوە کورتەدا، ئەپۆزیسیۆن، پارتە چەپ و سیکۆلارەکان لەگەڵ ئیسلامیەکانی دژ بە ئەردۆغان بەردەوام بن لەسەر هەڵمەتی (نەخێر)، ئەوا دۆڕانی بەرەی نەتەوەپەرستی و کۆنسەرڤاتیڤی تورک کە خۆیان لە (ئاک پارتی و مەهەپە "پارتی نەتەوەپەرستی تورک") ئەبیننەوە مسۆگەرە.
بەرلەوەی بڕیار بدەین با سەیری ئامارەکان بکەین:
کۆمپانیای سۆناری تایبەت بە ئامارەکانی هەڵبژاردن کە بە گرینگترین و جێی باوەڕترین کۆمپانیا دەزاندرێ: نەخێر بە گۆڕینی دەستور % ٥١،٠٢ بەڵێ بە گۆڕینی دەستور %٤٨،٨
دەزگای لێکۆڵینەوەی گێزیجی: ژمارەی ئەوانەی تا ئێستا بڕیاریان نەداوە و نزیکی دەنگی نەخێرن ئەگاتە %٦،٨. لە % ٥٢.٦ی ئەوانەی دەنگ بە پڕۆژەکەی ئاک پارتی دەدەن، ئاگایان لە ناوەڕۆکی پڕۆژەکە نیە.
دەزگای لێکۆڵینەوەی ئۆقراسیا: دەنگی نەخێر ٥٥.٥٣. دەنگی بەڵێ ٤٤.٤٧
کۆمپانیاکانی نزیک لە ئاک پارتی: هۆشیاری بەرزبوونەوەی دەنگی نەخێر دەدەن لە %٤٥ ەوە بۆ %٤٧. ئەوان پێیان وایە لەناو ئاک پارتیدا خاوەنی دەنگی نەخێر زۆرن، بەڵام خۆیان ئاشکرا ناکەن!!.
ئەحمەد یلدرمی سەرۆکی گروپی HDP لە پارلمانی تورکیا، لە لێدوانێکیدا بۆ سایتی سەربەخۆی T24 دا : (تا ئێستا هیچ ئامارێکمان نەبینیوە کە نیشانی بدات ڕێژەی دەنگدەران بە "بەڵێ" دەگاتە %٤٠). ناوبراو پێیوایە سەرباری ڕەوشی دژوار، سانسۆری مەدیاکان و گوشار لەسەر سیاسیەکان لە زیندانەکاندا، ٨ی مارس و نەورۆز نیشانیدا کە تورکیا بە گشتی و کورد بەتایبەتی سەری خۆی بە

سیاسەتی ئاک پارتی نەنواندوە و بەپێچەوانەوە بە بڕیارە بە گەیشتن بە سەرکەوتن.

نوسەری بەناوودەنگی ڕۆژنامەی یەنی چاغی تورکیا یاڤوز سەلیم دەمیراغ لە بابەتێکیدا بە سەردێری (با هیچ کەسێک ڕانەچڵەکێ ئەگەرهاتو دەنگی نەخێر بۆ گۆڕینی سیستەم لە ڕێفراندومدا بگاتە لە ٦٠%). ناوبراو باس لەو ئامارانە دەکات کە لە ماوەی ڕابردودا ڕاگەیەندرابون و بەپێی ئەوە ڕێژەی کەسانی بێ بڕیار دەگەیشتە لە ٢٠%. نوسەر پێیوایە بەپێی دوا ئاماری دەزگای سۆنار، ئەو ڕێژەیە ئێستا لە بەرژەوەندی لایەنی "نەخێر"دابەزیوە بۆ لە ١٣%. نوسەر کە ئەزمونێکی زۆری هەیە لە هەڵبژاردنەکانی تورکیادا، پێیوایە ئەنجامی کۆتایی هەر هەڵبژاردنێک شارە گەورەکان دیاری دەکەن و لە ئێستاشدا لە شارەکانی وەک ئێستەنبوڵ و ئەنکارا دا، دەنگی "نەخێر" بەچەند پوانێک لە دەنگی "بەڵێ" زیاترە. هەروەها ئەو ڕێژەیە "نەخێر" لە سێیەمین شاری گەورەی تورکیا (ئیزمیر) زۆر زیاترە. ناوبراو باسی سەردانی ڕەجەب تەیب ئەردۆغان کە لە ڕۆژانی دواییدا بۆ خیوەتەکانی خاوەنی دەنگی "نەخێر" ئەنجامیدا دەکات و ئەڵێ: (سەردانی ئەردۆغان و پاڕانەوە و پرسیاری وەک:چیتان دەوێ؟ چیتان ویستوە من بۆتانم ئەنجام نەدابێ؟ بێچارەیی و لاوازی ئەو نیشان دەدات).

ئەگەرچی لە ماوەی یەک ساڵدا ئەردۆغان و ئاک پارتی توانیان ژمارەیەکی زۆر دەزگای دەوڵەت کۆنتروڵ بکەن و ژمارەیەکی زۆریش لە دامودەزگا و کەس و گروپە نەیارەکانیان لە کار دورخستنەوە و خستنە زیندانەکان، بەڵام تا ئێستاش جگە لە پۆلیس ژمارەیەکی زۆر لە دامودەزگا حکومی و نیمچە حکومیەکان وەک زانکۆکان، کەرتی تایبەت و کۆمپانیا بازرگانیەکان، کەرتی کشتوکاڵ و گەشتیاری لە سیاسەتی ئاک پارتی ڕازی نین و بەو شێوەیە جیاوازیەکی ئەوتۆ لە نێوان بەرەی "نەخێر" و "بەڵێ" دا نیە. لە ڕۆژانی دواییدا هەست ئەکرێ، دەنگی بەڵێ بەهۆی هەڵوێستەکانی ئەوروپا دژ بە ئاک پارتی و ئەردۆغان، هەڵوێستی ئەمریکا و ڕوسیا دژ بە تورکیا و گۆشەگیرکردنی لە باکوری سوریادا، لەگەڵ پوکاندنەوەی ئابووری وڵاتەکە، لە کەمیدابێ. پێشبینی ئەکرێ، کوردان بتوانن ئەنجامی ئەو ڕێفراندومە یەکلایی بکەنەوە و ئێستاکە چاوی هەردو لایەن لەسەر کوردانە.

بەپێی بەشێکی زۆر لە ئامارەکان، لەناو پارتی نەتەوەیی تورکیادا "مەهەپە" کە هاوپەیمانی ئاک پارتین بە دەنگی "بەڵێ" ١/٣ی ئەندامان دەنگ بە "نەخێر" دەدەن.

لە ١٦/٤/٢٠١٧ دا لە تەواوی تورکیادا ڕێفراندومی سەبارەت بە پاکەتی ١٨ خاڵیەکەی ئاک پارتی ئەنجام دەدرێ کە بریتیە لە گۆڕینی دەستوری تورکیا لە پارلمانەوە بۆ (سیستەمی تاکە کەس) one-man-rule system و کەمکردنەوەی سیستەمی چاودێری و هاوسەنگکردن Checks and balances. ئەگەرچی پێشبینی ئەکرا، دەنگی بەڵێ بۆ گۆڕینی دەستوری تورکیا بەسەر دەنگی نەخێردا زاڵ ببێ، بەڵام کۆمەڵێک هۆکار کە بەرۆکی تورکیا و ئاک پارتیان گرتوە ڕەنگبێ کاریگەری خراپی بەسەر کۆمەڵگەی کۆنسەرڤاتیفی تورکیادا کردبێ، لەوانە: تێکچونی باری دەرونی سوپای تورکیا دوای کودەتا شکستخواردوەکەی هاوینی ساڵی ڕابردو، سنوردارکردن و کۆتایی پێهێنانی ئۆپەراسیۆنی قەڵغانی فورات لە سوریا لە لایەن ڕوسیا، ئێران و ئەمریکا. ڕێگانەدان بە بەشداریکردنی تورکیا لە ڕزگارکردنی ڕەققە، هەڵوێستی ئەوروپا، پارلمانی یەکێتی ئەوروپا و لە هەمووشی گرینگتر، گرژی دیبلۆماسی نێوان هۆڵەندا-ئەڵمانیا و تورکیا.

زۆر سەختە لەماوەیەکی کورتدا، پچڕانی پەیوەندی نێوان ئانکەرە و خۆرئاوا، بەتایبەتی یەکێتی ئەوروپا ئاسایی ببێتەوە. ئەگەر دەنگی بەڵێ لە ڕێفراندومی دا سەرکەوت، ئەوا پەیوەندیەکانی نێوان تورکیا و جیهانی دەرەوە لە ئاستی ئێستا خراپتر دەبن. ئەگەر دەنگی "نا" سەرکەوتنی بەدەستهێنا، ئەوکاتە قەیرانەکان قوڵتر دەبنەوە و ڕەنگبێ لە بۆشایی سیاسیدا پارلمان داوای هەڵبژاردنی پێشوەخت بکات.

http://carnegieeurope.eu/strategiceurope/68400

Turkey’s Critical Constitutional Referendum – Analysis

http://www.cumhuriyet.com.tr/koseyazisi/709750/Secimin_kaderini_Kurtler_belirleyecek.html

CHP’li Tekin’in iddiası: ‘Hayır’ın yüzde 63’ün altına düşmesi mümkün değil

http://t24.com.tr/haber/referandumda-hayir-oylarinin-orani-yuzde-60i-gecerse-kimse-sasirmasin,396514

حزبی شیوعی عێراق – کوردستان، تەمەنێکی درێژو کۆمەڵێک شکست، بۆچی؟ … ئاسۆ بیارەیی

[بۆ خوێندنەوەی ئەم با بەتە کلیکی ئێر□ بکەن ....](#)

بە مـــــــــــــورتەزەقەکردن و میلیشیاییکردنی گەلانی ناوچەکە بەردەوامە-2 … جیهاد موحەمەد

بەشی دووهەم

مر□ق، بوونەوەرێکە بەردەوام حەز و ئارەزووی لە پێکەوەژیان و خۆشی و خۆشگوزەرانی و بەختەوەری و ئاسوودەیی و ئاسایش. ل□ هەمانکاتیشدا حەزی لە هێز و نەنووشتانەوە و خۆ بە پاڵەوانکردن هەیە، لە بەرامبەر ترس و تۆقاندندا ڕۆحی بەرەنگاربوونەوەی تێدایە، بەڵام هەموو ئەوانە، چ (حەز و ئارەزووی بۆ پێکەوەژیان و خۆشی و خۆشگوزەرانی و بەختەوەری و ئاسوودەیی و ئاسایش) چ (حەز و ئارەزووی لە هێز و نەنووشتانەوە و خۆ بە پاڵەوانکردن)، چ (ڕۆحە تەحداکەی بۆ بەرەنگاربوون□و□) پ□ن□رن بۆ ئەوەی مێگەلیانە پێکەوە بژین، لێرەدا مێگەل بە مانا نەگەتیڤەکەی بەکارنا هێنم،

بەڵکو بەو مانایەی کە پێکەوە ژیان و لە ناو کۆمەڵەی گەورەدا نەبێت، مرۆڤ ناتوانێت بە تەنها هەموو ئەو حەز و ئارەزووانەی بهێنێتە دی. بەڵام ئەگەر مرۆڤ ئاگای لە خۆی نەبێت و هۆشیار نەبێت کە چۆن ئەو مێگەلییە بە ئاراستەی بە هێزبوونێکی ئەرێنی بەکاردەهێنێت، ئەوە، مێگەلییەکەی و کۆکردنەوەی خۆی لە هێزێکدا، دەیخاتە بۆتەی حیزبگەلیک و ئایدۆلۆجیگەلێکی دۆگماوە بە ناوی خەبات و تێکۆشانەوە، و دەبێت بە ڕۆبۆتی ئەو حیزبەگەلەو ئەو ئایدۆلۆجیگەلە، ئیتر هەرچی پێی بڵێیت ئازدی و سەربەخۆیی و کەسایەتی خۆیەتی نامێنێت و هەموو هێز و تواناکانی خۆی ڕادەستی ئەو هێزە دەکات کە هەڵیدەسوڕێنێت، ئەمە کێشەیەکی گەورەی کۆمەڵگە ڕۆژهەڵاتییەکانە.

لە ناو ئەم کۆمەڵە جیاوازانەی مرۆڤگەلێکی زۆر و زەوەند لەم جیهانەدا، بە خۆڕێکخستن و خۆبەڕێوەبردن، بە کۆکردنەوەی ئەو هێزە مێگەلییەی ئاماژەم پێدا، پێش ئەوەی هۆشیاریی و زانین و زانست دەوری خۆی ببینێت، هەروەها پێش ئەوەشی باری ژیان و ئابووری و داهات دەوری خۆی ببینێت، ئەوەی دەوری سەرەکی دەبینێت بۆ ڕێکخستنی هەرچ کۆمەڵەیەک لەم کۆمەڵانە بە ڕاستەوخۆ سیاسەت و پرۆسە سیاسییەکانە، کە حیزبە سیاسییەکان و دەوڵەتەکان و حکومەتەکان نوێرایەتی ئەو سیاسەتە دەکەن. بۆیە سیاسەتی حیزبەکان و دەوڵەتەکان و حکومەتەکان بە ئاسانی دتوانن نوێنەرایەتی حەز و ئارەزووەکانی مرۆڤەکانی ناو کۆمەڵەکانی خۆیان بکەن. بە ئاسانی دەتوانن هەڵیانبسوڕێنن. بە ئاسانی دەتوانن ئاراستەیان بکەن بە گوێرەی بەرژەوەندی و بەردەوامی حوکمڕانیی خۆیان.

ئەوەی کە ئێستا من وەک هاوڵاتییەکی کورد دەیبینم لە هەموو ناوچەکەدا و بە تایبەتی لە عێراق و کوردستاندا سیاسەتێکی بە عەسکەرتاریکردنی کۆمەڵگە، لە ئارادەیە. کۆمەڵەی مەدەنی و سیستمی دیموکراتیەت و هەڵبژاردن و حوکمڕانییەکی دەستوری و یاسایی کە لە ڕۆژی روخاندنی ڕژێمی عێراقییەوە لە سەر دەستی ئەمەریکا و هاوپەیمانەکانیدا ئیدعای بۆ دەکرێت بە یەکجاری دەبێت بە درۆیەکی شاخدار و بۆ دەیان ساڵی تریش کوردستان و عێراق بەرەو وێران بوون و ململانێ ناعەقلانییەکان ئاراستە دەکات.

لە ناو کۆمەڵگە پێشکەوتووەکاندا، بەرژەوەندی حیزبەکان و دەوڵەت و حکومەت، تێکەڵ بووە لەگەڵ بەرژەوەندی گشتی خەڵکدا، بە جۆرێک تێکئاڵاون کە بە ئاسانی لێک جیانا کرێنەوە، بەرژەوەندی حوکمڕانەکان و بەرژەوەندی خەڵکی گشتی یەک مەسەلەیە، بەمەش

دەگوترێت سیستمی دیموکراتی و پێکەوەژیانێکی دیموکراتی و سیستمی سێکۆلار. لەم کۆمەڵگە پێشکەوتوانەدا لەبەرئەوەی زانست و فەلسەفەی مرۆڤدۆستی و دادپەروەری و پێکەوژیان و یەکسانی بە دەستور و یاسا ڕێکخراوە، بۆیە نە حیزب، نە حکومەت، نە دەوڵەت بۆی نییە لەو سیستمە دیموکراتییە دەربچێت. ئەمەش پێی دەگوترێت حوکم و دەوڵەت و پێکەوەژیانی عەقڵانیانە، بەو واتایەی عەقڵ لە هەموو بوارێکدا بەکاردەهێنرێت و دەمێکە وازیان لە هەڵاوێردی و جیاکاری و نایەکسانی و نادادی هێناوە، کە ئەمانە هەموویان بەرهەمی ناعەقڵانین.

بەڵام لە کۆمەڵگە شەرقی و ئیسلامییەکاندا، لەو کۆمەڵگەیانەی کە ترادسوێنی و دینین، لەو کۆمەڵگەیانەی کە بەردەوام چاو لەسەر ڕابردووە نەک داهاتوو، هەروەها ناهۆشیاری و نەخوێندەواری بەربڵاوە لە نێو خەڵکی گشیدا، کە زۆرینە پێکدەهێنن. بەم هۆکارانە، حیزب و دەوڵەت و حکومەت بە ئاسانی دەتوانن هەموو حەز و ئارەزووەکانی مرۆڤەکان چ ئ□و□انەی ئەرێنین و چ ئ□و□انەی نەرێنین، داگیربکرێن بەناوی بەدیهێنانییان و گەیاندنیان بە ئامانج و ئاواتەکانیان. لە لایەکیتریشەوە ئەو حیزبگەل و بزووتنەوە دینیانەی ئەگەر لەگەڵ حکومەت و دەوڵەتیش نەبن، ئەوە بەشێکی گەورەی کۆمەڵگەی دینییان داگیرکردووە بە ناوی ئۆپۆزسوێنییەوە، بە ناوی ئەوەی دین و کولتوورە دینییەکان ترسیان لەسەرە و ئەمان دەخوازن بیانپارێزن.
ئیتر بەم شێوەیە. دەنگی حەق و مرۆڤدۆستی و دەنگ و ڕەنگی پێکەوژیان و پێکەوە هەڵکردن و تۆلێرانس، دەنگی ناڕەزایەتی بەرامبەر بە جەنگ و ماڵوێرانی، دەنگی دیموکراتی و مافی مرۆڤ، دەنگی ئازادی و سەرفرازی، لە ژێری ژێڕەوەیە و نقەی دێت، دەنگی حیزب و حوکمەت و دین و ترادسوێن و کولتوورە دواکەوەتووەکانیش لەسەرەوەن و تاک و کۆمەڵگە ئاراستە دەکەن. هەموو ئەم دەنگ و ڕەنگانە لای ئەم هێزە شەڕخوازانە، داگیرکراوە. ئەم هێزانە بوون بە خاوەنی دەنگە ڕەواو حەقەکان و بە ناوی ئەم دەنگانەوە بە دەیان هەزار و سەتان هەزار کوڕی گەنجی ئەم وڵاتە و ئەم ناوچەیە ڕاپێچی بەرەکانی جەنگ دەکەن. نموونەکان زەق زەق دەبینرێت و کەسیش ناتوانێت باسیان بکات و ڕاگەیاندنەکانیش چونکە بوون بە مینبەری ئەم شەرخوازانە، نقەیان لێوە نایەت بەرامبەر بەم کارەسات و تاوانە گەورانەی کە بەڕێوەیە. هۆکاری ئەم بێدەنگیەش سڕبوونی بەشەکەی دیکەی کۆمەڵگەیە کە خۆیان ڕادەستی حوکمڕانە دەسترۆشتووەکان کردووە و بوون بە حیزبی.

کەواتە بە ناوی ڕەوایەتییەکانەوە، بە ناوی مافەکانەوە، بە ناوی خۆ پارستن و بەرژەوەندی گشتییەوە، بە ناوی دین و ئاینزاکانەوە، ئەم هێزانە شەڕێکی نەبڕاوەیان بەرپا کردووە. ئەگەر تەنها سەیری ئەو مەسەلانەی کە ڕەوا و حەق و ئەرێنین بکەین و ڕووتیان بکەینەوە لەوەی چۆن و بە چ ڕێگەیەک و کەی دەتوانین بەدییان بھێنین، ئەوە کەس ناتوانێت نکوڵی لەو ڕەوایەتیانە بکات. بەڵام لە ڕاستیدا مرۆڤی ژیر و هۆشمەند مەسەلە ڕەواکان و مافە ڕەواکان ناکات بە چەکێک بۆ درێژەپێدانی شەڕ و کوشتن و بڕین، ڕووتیان ناکاتەوە لە تێڕامان و وردبوونەوەی قوڵ، کۆمەڵێک میکانیزمی ئینساندۆستی و تێگەیشتن و زیرەکانە و هۆشیارانە بەکاردەهێنێت بۆ گەیشتن پێیان، ئەگەر بۆی بکرێت، وای دانێت کە دەبێت تەنها بە شەڕ و ئاژاوەگێڕی بھێنرێنە دی. ئەگەر شەڕیشیان لەسەر کرا، ئەوە ڕوون و ئاشکرا بەرەی حەق و ناحەق، بەرەی پێشکەوتوو و دواکەوتوو، بەرەی دیمکوراتیەت و نادیمکوراتی دیار و ئاشکرا دەبن، ئەو کاتە شەڕ دەکرێت لەسەر ماف و حەقەکان بەرامبەر بە هێزە داگیرکەرەکانی مافەکان و حەقەکان. بۆیە جیاوازی عەقڵانیەت و ناعەقڵانیەت لێرەدایە، کە عەقڵانیەت ئەوەیە ژیانی هاوبەشی نێوان هەموو ئەو نەتەوە و دینە جیاوازەکان، هاوبەشی و پێکەوە هەڵکردنی و لێبوردەیی(تۆلیرانس) نێوان کولتوورە جیاوازەکان، بدۆزرێتەوە و گەشەی پێبدرێت نەک زیاتر دووربخرێنەوە لە یەکتری و تەنها بە شەڕ و شەڕەنگێزی و بە هێز چارەسەربکرێن.

شیعەکانی عێراق هەر لە ڕوخانی ڕژێمە فاشییەکەی سەددام حسەینەوە، خەریکی وێرانکردنی عێراق و کۆکردنەوەی هەموو هێزەکانی شیعەن و دروستکردنی میلیشیایی سەدان هەزار کەس بۆ خۆیان و کردنییشیان بە مورتەزەقەیەکی شارەوە بۆ دەوڵەتی ئێران.
سوننەکان بە هەمان شێوە خەریکی خۆکۆکردنەوە و خۆ قایمکردنن، بە ناوی ئەوەی هەژمموونی شیعەگرایی و ئێران هەموو ناوچەکەی داگیرکردووە و ترسێکی گەورەن بۆ سەر هەموو دینی ئیسلام و ئیخوانەکان و دەوڵەتە سونییگەراییەکانی وەک سعودیە و تورکیا و قەتر و ئەردەن و دەوڵەت و سەڵتەنەتەکانی خلیج. دەیان گروپی تیرۆرستی وەک داعشیان لە ناوچەکەدا دروستکردوە و ماددی و مەعنەوی پشتیوانیان دەکەن. هەردوو دەوڵەتی تورکیا و ئێران بە هەمان شێوە خەریک زیاتری خۆ قایمکردن و بەهێزکردنی سوپا شەرخوازەکانییانن بۆ هێڕش و پەلاماردان.
کورد لە باشوری کوردستاندا، بە سەرکردایەتی و حکومڕانی پارتی و یەکێتی بیست و شەش ساڵە بە ناوی سەربەخۆیی کوردەوە، هەرچەند ساڵ

جارێک مەسەلەیەکی وەک فیدرال□یزم، دەوڵەتی کوردی، ئاڵای کوردستان لە کەرکوک، دەهێننە ئاراوە و خۆڵی پێدەکەنە چاوی خەڵکەوە و نەعرەتەی نەتەوەپەرستی پێ زیندوو دەکەنەوە، لە پێناوی درێژەدان بە سیاسەتە خراپ و گەند□□ک□ی خۆیاندا، خەڵکی کوردستان بە شەوارە دەخەن و تاریکی بەسەر چاویاندا دەهێنن.

لە ڕاستیدا ئەگەر بە وردی خوێندنەوە بۆ ئەم بارودۆخەی ڕۆژهەڵات و ئەم هێزە داگیرکاریيانەی عەقڵ و بیرکردەنەوەی خەڵکی ئەم ناوچەیە بکەین، ئەوەمان بۆ دەردەکەوێت کە هەرچ هێزێک لەم هێزانە ئەگەر بە ناوی دین و ئاینزاییەوە بێت، یان بە ناوی ڕزگاری و سەربەخۆیی نەتەوەوە بێت، یان بە ناوی پاراستنی سەروەری دەوڵەتی ئێران و تورکیا و سوریا و عێراقەوە بێت، ئەمانە هەر یەکەیان ئەوی تریان بەرھەم دەهێننەوە و برەو بە بەرامبەرەکەیان دەدەن.
بۆ نموونە ئەگەر هێزە دڕندەکانی داعش دروستنەبوایە و پەلاماری شاری موسڵ و هەولێر و شارەکانی تری عێراقیان نەدایە، بیانوویەک نەبوو بۆ دروسکردنی هێزەکانی (حەشدی شەعبی) کە لە دڕندەیی و شەڕەخوازییدا کەمتر نین لە هێزە دڕندەکەی داعش. لە هەمانکاتدا پارتی و یەکێتی و کوردیش بە گشی ئەو بیانوەی بۆ دروست نەدەبوو کە برەوی زیاتر بە هێزە میلیشیاییەکانی خۆی بدات بە ناوی پێشەمەرگایەتی و بەرگریکردن لە کوردستان و سەروەری کوردستانەوە. کە لە ڕاستیدا هیچ کەس بە خودی خۆشمەوە کە ئ□م سابەتە دەنووسم نەیداتوانی بڵێت نابێت هێزە میلیشیاییەکانی پارتی و یەکێتی بەهێزتر بکرێت و لە ڕووی لۆجستی و چەکوچۆڵەوە زیاتر بەهێزبکرێن بۆ ئەوەی داعش داگیرمان نەکات. کە بە بەرچاوی هەمووانەوە بەهێزکردنی ئەم هێزە کوردییانە لەگەڵ ئەوەی بەرگریان لە کوردستان دەکرد و شەڕی داعشیان دەکرد، لە هەمان کاتدا سەروەت و سامانێکی زۆری کوردستان بە ناوی ئەم هێزانەوە بە هەدەر دەچوو.

بودجەیەکی زەبلاحی گەورەی بۆ خەرج دەکرا. ئەو بودجە گەورەیەی بۆ هێزە میلیشیاییەکانی عێراق و کوردستان خەرج دەکرا ئەگەر بۆ هەردوو بواری پەروەدە و تەندروستی خەرج بکرایە دەتوانم ب□□□م ئێستا عێراق و کوردستان شانیان دەدا لە شانی دەوڵەتە پێشکەوتووەکان لەو دوو بوارەدا. ئەم بودجە زەبلاحە لە ساڵی ١٩٧٩ وە کە شەڕی ئێران/ عێراق دەستپێکرد دەکرێت بە قوڕگی دوو سوپای گەورەی ئێرانی و عێراقییدا، کە خۆی لە دەیان ملیار دۆلار دەدات، لەگەڵ ئەوەشدا ئەم دوو سوپا گەورە زبەلاحە زیانی دەیان و سەدان ملیار دۆلاریان لە گەلی ئێرانی و عێراقی دا، جگە لەوەی کە

گەورەترین هێزی بەشەری بوون بە قوربانی ئەم شەڕە گڵاو و نەگریسە، کە نزیکەی دوو ملوێن مر□قی عێراقی و ئێرانی بوون، هەروەها دەیان لە زانا و کەسانی ئەکادیمی و مامۆستای زانکۆ بە خۆیان و زانکۆکانیانەوە تیاچوون. لەولاشەوە کورد لە خەباتی خۆیدا بەرامبە بەم دوو هێزە و هەندێک جار لایەنگرتنی ئەم دەوڵەت و ئەو دەوڵەتی ئیران و عێراق، تووشی شەڕێکی نەگریس و نەخوازرا و بوو کە بە هەزران پێشمەرگە گیانی لە دەستدا، بە هەزارن کەسی سقیل لە سێدارە دران، بە سەدان هەزار کەس لە پرۆسەکانی ئەنفالی بەدنا و کیمیاباراندا بێسەروشوێنکران، بە هەزران گوند و دەیان ناوچە خاپورکران.

سەرەڕای ئەوەی ئاماژەمان پێدا لەو هەموو ماڵوێرانییەی کە تووشی گەلانی فارس و عەرەب و کورد بوون، ئەم هێزە شەڕخواز و ناعەقلانییانە بۆ دەیان ساڵی تر زۆر بە ئاسانی یەکتریان بەرهەمهێناوەتەوە، بوون بە بیانوو بۆ درێژە دان بەو سیاسەتە گڵاوەی ئەم شەڕانە دروستدەکات، هیچ جۆرە متمانەیەک لە نێوان شیعەکان و سوننەکاندا نەما کە سەدان ساڵە ئەم دوو ئاینزا سیکتاریزمە ماڵی خەڵک وێران دەکەن بە ناوی ئەوەی (عەلی) دەبوو جێگەی پەیامبەرەکەی ئیسلام بگرێتەوە یان (ئەبووبەکر).

گەلی کوردیش چۆن لە مێژوودا زوڵمی لێکراوە و داگیرکەرە زلهێزەکانی دنیای نزیکەی سەد ساڵ لەمەوبەر چۆن ئەم دەوڵەتانەی ناوچەکەیان دروستکرد و گەلی کوردیان دابەشکرد بەسەر ئەم دەوڵەتە داگیرکار و ڕەگەزپەرستانەدا، زیاتر و زیاتر ماڵی وێنرانکرا، تا لە دواجاردا و لە ساڵی ۱۹۹۱دا کورد ڕاپەرینی کرد و بەرەی کوردستانی و هەردوو هێزی پارتی و یەکێتی بە ناوی شەرعیەتی شۆڕشگێڕێتی هاتنە سەر حوکم، ئەم دوو هێزەی پارتی و یەکێتی بە هۆکاری ئەم درێژە پێدانی تووندووتیژی و زوڵمکردن لە کورد، جگە لە گەندەڵی و دزییەکانی خۆیان کە بە سەدان ملیار دۆلاری گەلی کوردی باشوریان بە فێرۆدا و دزیان و بانکەکانی جیهانییان لێ پرکرد و خۆیان بوون بە ملیاردێر و خەڵکی گشتیشیان برسی و ماڵوێرانکرد، بیانووی ئەوەشیان بۆ دروستبووە کە بە ناوی دەوڵەتی کوردی و هەڵکردنی ئاڵای کوردستان لە کەکوک وا خەریکی نانەوەی شەڕێکی تری ماڵوێرانکەرن.

هەموو ئەم ململانێ سیاسییە ناعەقلانییە، درێژ□ پێدەری سیاسەتە چەوتەکانی ئەم هێزانەیە، کە تەنها بەرژەوەندنی خودی حیزبەگەلێک و حوکم و دەوڵەتگەلێک نەبێت، زیاتر بەرژەوەندی خەڵکی گشتی ئەم

کۆمەڵگایانەی تێدا نییە. بە درێژەدان بەم شەڕەنگێزی و پەلامار و هێرشکردنانەش وا خەریکی ئەوەن دەیان هێزی تیرۆرستی، دەیان هێزی مورتەزیقە، دەیان هێزی میلیشیایی دروستدەکەن و بە جارێکی میللەت دەکەن بە میللەتێکی چەکدار و شەڕەنگێز.

جیهاد موحەمەد/ سلێمانی
٣/٤/٢٠١٧

ئەدەب مێژووە … بەختیار محەمەد

بەداخەوە لای زۆربەی ئەدیب و شاعیرانی ئێمە، فیکر غایبە. زۆربەی بەرهەمەکانیان بەرهەمی زاتیین، واتە تەنها لە ڕێی هەستەوە، نەك عەقڵ و فیکرەوە بەرهەم دێن (پێویستە فیکر پاڵپشتی هەست بکا لە بەرهەمهێنانی ئەدەبیشدا). تۆ لە کەم شیعر و چیرۆك و ڕۆمانی ئەم شاعیر و ئەدیبانە، ئاماژە و هێما فیکریی و مێژوویی و فەلسەفییەکان دەبینی: زۆربەی ئەم شاعیر و ئەدیبانە خۆیان لە قەرەی بابەتە فەلسەفیی و مێژووییەکان نادەن و بە بابەتی خۆیانی نازانن؛ بە موجەڕڕەدی تەماشای بوون و داهێنانی ئەدەبی دەکەن، ئەمەش وا دەکا ئەم ئەدەبە ئەدەبێکی زاتیی و لۆکاڵیی بێ، نەبێتە ئەدەبێکی بابەتەکیی و جیهانیی (پێدەچێ بەختیار عەلی – یش تەنها لە ڕۆمانی ((دواهەمین هەناری دونیا)) چانسێکی گەورەی هەبێ، کە ڕۆمانەکەی بۆ زمانی ئەڵمانیایی وەرگێڕدراوە و دەنگدانەوەی باشی هەبوو. بە فیعلی ئەم ڕۆمانەی بەختیار یەکێکە لە ڕۆمانە نایابەکان. هیوادارم لەم بۆچوونەم لەمەڕ بەختیار بەهەڵەدا چووبم؛ کاشکی هەموو ڕۆمانەکانی دیکەشی بۆ زمانانی بێگانە وەرگێڕدرابانەیە و چانسی باشیان وەکو ڕۆمانی یەکەم هەبوایە و ئێمەش وەك کورد ببایین بە خاوەنی ئەدەبێکی ڕاستەقینەی جیهانیی).

بەهەرحاڵ لە ئەدەبی عەرەبی هاوچەرخدا ئەدۆنیس هەم شاعیرە، هەم ڕەخنەگر و بیریارێکی ئەدەبیشە (لای ئەدۆنیس هەمیشە ئەدەب بەشێکە لە مێژوو و لە فیکر، یان بە شێوەیەکی دیکە بڵێین، ئەوان بەشێکن لە پرۆسەی داهێنانی ئەدەبی). لە ئەدەبی کوردیدا زۆر بە دەگمەن ئەم حاڵەتە بەدی دەکرێ. شاعیران و ئەدیبانی کورد تەنها خوێنەری

ئەدەبن (شیعر و ڕۆمان)، خۆیان بە خوێنەری بابەتە کۆمەڵایەتی و فیکرییەکانی وەك ئایین و فەلسەفە و مێژوو و… تاد. نازانن، ئەمەش لە هەژاریی ڕۆشنبیریی بەرهەمە ئەدەبیەکانی ئەم شاعیر و ئەدیبانە ڕەنگی داوەتەوە.

***

بێ گومان بەختیار یەکێکە لەو ئەدیبە دەگمەنانەی کورد، کە لەگەڵ هەموو کایە مەعریفیەکانی وەك فەلسەفە و سیاسەت و ئایین و ئەدەب و کۆمەڵناسی و… تاد. مامەڵە دەکا و سەروکاری باشی لەگەڵیان هەیە؛ ئەمەش لە هەموو نووسین و ڕۆمانەکانیدا بە باشی ڕەنگیان داوەتەوە.

بەختیار محەمەد

رالف پیترس، نەخشەی کوردستانی گەورەی کێشاوە، تورکیا و سەرانی باشوور دەیشێوێنن!

ئاشتی ئیبراهیم ئەفەندی

تورکیا مەترسی لە رزگاربوونی کوردستانی گەورە هەیە، نیگەرانی ئەنقەرە بێ خۆڕایی نییە و لە کتوپڕێکدا دروست نەبووە. رووسیا، تورکیا، ئێران، عیراق تا دەگات بە سەرانی پارتە کوردییەکان لە هەر چوار پارچەی کوردستان ئەو ڕاستییە دەزانن. تەمەنی “کێشانی نەخشەی کوردستانی گەورە” و پرۆژەی” ژانی لە دایک بوونی رۆژهەڵاتی ناوەڕاستی تازە” پرۆژەیەکی ئەمریکیی، بریتانی و ئیسرائیلییە تەمەنی دەگەڕێتەوە بۆ یازدە ساڵ پێش ئێستا کە لە ساڵی ٢٠٠٦ دەستی پێکردووە. ئەمە بووە بە هۆکارێکی گرنگ، کە تورکیا لەو ساڵانەی دوایی بە تایبەتی دوای ساڵی ٢٠٠٦ رێگری نەکرد بۆ دانانی “ئاڵای کوردستان”ی لەکای لە بەشی باشووری کوردستان هەروها بۆ هەڵکردنی هەمان ئاڵا لە تورکیا لە کاتی پێشوازیان لە سەرانی هەرێم کە بۆ

مەبەستی گرێبەستی بازرگانی میوانی رەجەب دەبوون.

گومانی تێدا نییە کە میدیای سەر بە پارتە کوردییەکان، پێنوسە خۆفرۆشەکان و خائینەکان کەوتونەتە چەواشە کردنی خەڵکی کوردستان، بەدانانی ئاغای بەشی باشووری کوردستان لە لایەن رەجەب تەیب ئەردوغان بۆ دەستکەوتی سیاسیی هەژمار دەکەن، گوایە لە ئەنجامی پەیرەوکردنی ڕاستی پە لە ئەزمونی سیاسەتە لە لایەن سەرۆک و حکومەتی پەرتەوازە بووی هەرێم و کاردانەوەی هەبووە لەسەر بۆچوونی “رەجەب ئەردوغان”، کە ددان دەنێت بە “ئاغای کوردستان”ی لەکەڵی بەشی باشوور لە کاتی پێشوازی کردنی لە بارزانی.

لەپرساوانی فەرمیی ئەمریکا، کاتێک کە بە دەنگی بەرز پروپاگەندە دەکەن بۆ هەر بیرۆکەیەک یان پلانێکی سەربازیی و سیاسیی ئەمریکی، مانای ئەوەیە کە پێش وەخت خوێنەندنەوە و لێکۆڵینەوەی زۆریان دەربارەی ئەو بیرۆکە و پلانە کردوە، کاتی ئەوەی هاتوە زەمینە سازی بۆ بکەن لە میدیاکان بیخەنە بەرچاوی رای گشتی، تا بە پراکتیک کاردانەوەی رای گشتی ببینن، دەست و پشتیوانی بۆ پلان و ستراتیژەکەیان پەیدا بکەن، کە بێگومان بە پلەی یەکەم لە خزمەتی خۆیاندا بێت. بیرۆکە و تیرمینۆلۆگی (رۆژهەڵاتی ناوەڕاستی نوێ) بۆ یەکەم جار لە لایەن (کۆندەلیزە رایز) وەزیری دەرەوەی ئەمریکا ساڵی ٢٠٠٦ لە تەلئەبیبی پایتەختی(ئیسرائیل) لە رێگەی میدیا جیهانییەکان بە خەڵک ناسێندرا

زۆربەی شیکەرەوە سیاسیی، پسپۆر لە بواری سیاسیی رۆژهەڵاتی ناوەڕاست پەنجەیان بۆ ئەوە درێژ کردووە کە پرۆژەی “رۆژهەڵاتی ناوەڕاستی نوێ” پرۆژەیەکی ئیسرائیلی، بریتانی ئەمریکییە. کۆلونیل “رالف پیترس” کە عەقیدی خانەنشینی سوپای ئەمریکییە هەستاوە بە کێشانی نەخشەی رۆژهەڵاتی ناوەڕاستی نوێ، کە ئەو نەخشەیە لە میژوودا بە “نەخشەی رالف پیترس ٢٠٠٦” ناسراوە.

رالف پیترس لە سەر داوای لەپرساوانی ئەمریکا نەخشەی رۆژهەڵاتی نوێ کێشاوە لە نەخشەکەدا سنووری جوگرافیایی کوردستانی گەورەی دیاری کردوە، هەر چەندە ئەو نەخشەیە لە لایەن پینتاگۆنەوە بە شێوەیەکی فەرمیی هەتا ئێستا ددانی پێدانەنراوە، تەنیا کرا بە بەرنامەی راهێنانی سەربازیی بۆ ئەفسەرە پلە بەرزەکان لە “کۆلیژی بەرەنگاری هاوپەیمانانی ناتۆ” لە ئیتالیا لە ساڵی ٢٠٠٦دا.

گومانی تێدا نییە کە هەر بابەتێک لەلایەن رالف پیترس دارێژرێت و

بکرێت بە بەرنامە لە کۆلێژێکی لەو جۆرەدا بەبێ شێوەیەک لە رەزامەندی (ئەکادمیی نیشتمانیی جەنگ)ی ئەمریکی و لێپرسراوە پلە بەرزەکانی ئەمریکاییەکانەوە وبەبێ ئاماژەی نافەرمی پینتاگۆن نابێت.
ئەوەی گرنگە لە نەخشەی پیترس رالف ئەوەیە کە لە رۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا نەخشەی “کوردستانی گەورە ” کێشراوە نەوەک دا بەشکردن و بە هەرێم کردنی کوردستان، وەک ئەوەی کە لە نەخشەی خوارەوە دەرکەوتووە سنووری کوردستانی گەورە بە رەنگی مۆڕ کێشراوە.

تورکیا وەک ئەندامی ناتۆ، گەلێک ئەفسەری پلە بەرزی لە کۆلێژی سوپای پاراستنی ناتۆ دا هەیە. کاتی خستنە ڕووی نەخشەی “رالف پیترس” ئەفسەرە تورکەکان لەوێ ئامادە دەبن، کە چاویان بە نەخشەکە دەکەوێت بە بێ سێ ودوو لێکردن ناڕەزایی خۆیان دەردەبڕن وانەی ئەو رۆژە بەجێدەهێڵن. دواتر ئەفسەرە باڵاکانی تورکیا لە ئەنقەرەوە پەیوندی بە رالف پیترس دەکەن نیگەرانی خۆیان دەردەبڕن بەرامبەر بەو مەسەلەیە، پێی رادەگەیەنن کە نابێت هەتا ئەگەر تەنیا مەبەست بۆ وانە ووتنەوە و راهێنانی سەربازیش بێت نەخشەیەکی لەو جۆرە بکێشرێت و بخرێتە بەردەم ئەفسەرانی ناتۆ. سەڕەرای پەیوەندیی تورکیا بە رالف و ئەمریکا ئەو نەخشەیە ناسرێتەوە و بنگوم ناکرێت.

وڵاتانی عەرەبی ئەو کات لە میدیا عەرەبیەکان کەوتنە پروپاگەندە کردن دژ بەو نەخشەیە، ناویان نابوو “نەخشەی خوێناوی”. ئێران و سوریا هەمان هەڵوێستی تورکیایان هەبوو بەرامبەر بەو نەخشەیە و بە زەنگی مەترسیان دانا دژ بە یەکپارچەیی سنووری دەسەڵاتیان.
ئەو جۆرە نەخشەیە، هەر کەسێک هەستا بێت بە کێشانی، لە هەر شوێنێکی ئەو دنیایەدا پشتیوانی لێکرا بێت پرۆژە و پلانی هەر زلهێزێک بێت، چەندێک لە بەرژەوەندی زلهێزەکانی دونیادا بێت، دوو ئەوەندە لە بەرژەوەندی دۆزی میللەتی کوردە. بە سەدان ساڵە میللەتی کورد قوربانی دەدا بۆ دیاری کردنی سنووری جوگرافیا و نەخشەیەکی لەو جۆرە.

هەڵویستی سەرانی کورد لە باشوور

سەرانی باشور بە هیچ شێوەیەک نەیانویستوە ئەو نەخشەیەی رالف بە میللەتی کورد بناسێنن، لە میدیا زەبەلاحەکانیان پروپاگەندەیان بۆ نەکردوە و هەوڵیان نەداوە بە خەڵک رابگەیەنن کە پرۆژەیەکی لەو جۆرە ل□ بەر دەست “ئەمریکا، بریتانیا و ئیسرائیل”دایە. بە تایبەتی پارتیی، کە بە پێچەوانەوە دژی کاریان کردووە و خۆیان بە

بەرژەوەندییەکانی تورکیاوە گرێ داوە.
بە درێژایی ساڵانی دوو هەزارەکان هیچ کام لە میدیا حزبی و ئەهلییەکان نەمابوو کە باس لە دابەش کردنی عیراق نەکەن بە سەر سێ هەرێم و نەخشەی عیراق بە سێ پارچەیان دەخستە بەرچاوی خوێنەر، بیسەر و بینەر پارچەیەک شیعە، سونە، کورد!؟ سەرانی باشوور بە تایبەتی سەرانی یەکێتی و پارتی تەنیا پروپاگەندەیان بۆ ئەو جۆرە نەخشەیە کردوە گوایە لە ئایندەدا عیراق دابەش دەبێت تەنیا "هەرێم" سەربەخۆ دەبێت، ئاڵای لەکۆڵە لە پاش ئاڵای عیراق هەڵدەکەن!

نەخشەی کوردستانی گەورە بە ڕەنگی مەر ڕالف پیترس ساڵی ٢٠٠٦

هەر لە سەرەتاوە سەرانی باشوور سەنگەریان گرتووە دژ بە سەرکەوتنی پرۆژە و نەخشەی "ڕالف پیترس ٢٠٠٦"، بە بوونیان بە جاشی ئێران و تورکیا بە پاراستنی بەرژەوەندییە تایبەتییەکانی خۆیان، دزینی بیرە نەوتەکان، گیرفان پڕکردن و کار کردن دژ بە سەرکەوتنی ئەو جۆرە پرۆژە، پلان و نەخشەیە سیاسەتاکان و پەیوەندییە دەرەکییەکانیان پیادە کردوە.

کورد دەبێت چی بکات؟

واقعەکی تاڵ لە مێژووی مرۆڤایەتیدا هاتووە، کە دەستکاریکردنی سنووری جوگرافیا و دەسەڵاتی سیاسیی، هەردەم پرۆژەیەکی خوێناوی بووە، هەموو کاتێک دوای جەنگی گەورە و خوێنرژانێکی زۆر ئینجا

توانراوە دەستکاری بکرێت و دووبارە بە گوێرەی بەرژەوەندیی زلهێزەکان دابڕێژرێت، بە نموونە دارشتنەوەی نەخشەی جوگرافیا و دەسەڵاتی سیاسیی لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا لە سەرەتای سەدەی ڕابردوو دوای جەنگی یەکەمی جیهانی بوو، کە باجەکەی بە پلەی یەکەم بریتی بوو لە خوێنی ملیۆنان لە میللەتانی ئەو ناوچەیە و سوپا بەشداربووەکانی وڵاتان و میللەتانی تر، ئەنجامەکەشی سەرخستنی دەستکەوت و بەرژەوەندیی زلهێز، نەتەوەیەک بەسەر نەتەوەیەکی تر بووە.

پێکهاتەی گەلانی ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست بریتییە لە کۆمەڵێک نەتەوەی نەگونجاو لە نێو سنوورێکدا کە جیاوازی نەتەوەیی، فیکری، مەزهەبی و ئایینیی هەردەم گرفتێکی بەردەوام بووە لە نێوانیاندا. لە هەمان کاتدا دەسەڵاتی سیاسیی وڵاتانی ئەو ناوچەیە بریتی بووە لە دەسەڵاتی دیکتاتۆریی هەڵگری بیروباوەڕی شۆڤێنی و مەزهەبی، کە تەنیا هاندەرێکی بچووکی پێویست بووە کە ئەو ناتەباییە بتەقێتەوە، گەلانی ئەو ناوچەیە بکەونە یەکتر کوشتن، پەلاماردانی دەسەڵاتی سیاسیی وڵاتەکانیان. ئەو خاڵە لاوازەی گەلانی ئەو ناوچەیە لەلایەن زلهێزەکانی دنیا بەکار هاتووە، هەر کاتێک بەرژەوەندییەکانیان خوازیار بووبێت ئەوا بە ئاسانی فتیلەی جەنگ و دووبەرەکی لە نێوان ئەو گەلاندا تەقێندراوەتەوە.

بێگومان پرۆژەی “ڕۆژهەڵاتێکی نوێ بە نەخشەی ڕالف” پرۆژەیەکە وەک جەنگی جیهانی یەکەم و دووەم ئاسا پێشوەخت ئامادەکارییەکی سەربازیی لە پشتەوە بووە. بۆ بە پراکتیک کردنی ئەو پرۆژەیەی ئەمریکا، بریتانیا و ئیسرائیل پێویستیان بەوە هەبووە کە خۆیان ئامادە بکەن بۆ جەنگ، لە زووترین کاتیشدا هەوڵبدەن بچووکترین ڕووداو بقۆزنەوە بۆ دەستپێکردنی جەنگ.

سەرەتای ئەو جەنگەش لەو کاتەوە دەستی پێکرد کە لە ساڵی ٢٠٠٦دا حیزبوڵا دوو سەربازی ئیسرائیلی ڕفاند، ئەو جۆرە ڕووداوانە زۆر جار پێشتر ڕوویاندابوو، بەڵام ئەوجارە تەلئەبیب ئەم ڕووداوەی قۆستەوە و دەستی کرد بە لێدانی لبنان و هەر زوو ئەمریکا پشتیوانی لێکرد، دواتر شەڕەکە گەیانرا نێو دڵی سووریا، کوردستان، عیراق لە دواتردا شەڕی داعش بەرپابوو تا ئیمڕۆ.
لە شەڕەکانی سووریا، عیراق و کوردستان دا لە جەنگی دژ بە داعش دا، میللەتی کورد قوربانی زۆری دا، توشی نەهامەتی، ماڵوێرانی و دەربەدەری هات، بە خوێنی خۆی سەرکەوتنی تۆمار کرد و پارێزگاری لە کوردستان کرد، دوای تەواو بوونی جەنگ دژ بە داعش نابێت میللەتی

کورد سازش بکات لە دەستەکەوتە نیشتمانیی و نەتەوەییەکان، لە ژێر ئاڵای لۆکەڵی و بە هەرێم کردن و پارچە پارچە کردنی کوردستان لە لایەن لێپرسراوە کوردە خۆفرۆشەکان بە پلانی تورکیا، ئیران، عیراق میللەتی کورد غافڵ بکرێت.
بارو دۆخێکی گونجاو هەلێکی میژووی زیرین بۆ چارەسەری دۆزی کورد هاتۆتە پێش، میللەتی کورد نابێت بە پلانی "رۆژهەڵاتی ناوەڕاستی نوێ لە ژێر نەخشەی پارچە پارچە بوونی کوردستان" دا لە ژێر ناوی بەهەرێم کردن و هەڵکەردنی "ئاڵا" لۆکەڵی رازی بێت! لە کاتێکدا هەڵبژاردەیەکی باشتر لەبەردەستدایە کە ئەویش "پرۆژەی رۆژهەڵاتی نوێ لە ژێر نەخشەی رالف پیترس"ە. دەبێت میللەتی کورد هەوڵەکانی خۆی چڕ بکات بۆ سەرکەوتنی ئەو پرۆژەیە ئەویش بەوە دەکرێت کە پشت لە لێپرسراوانی کوردی خۆفرۆش بکات، هەوڵی یەکبوون بدات هێزێکی جەماوەریی پتەو پێکبهێنێت، هێزی شەرەڤان، گەریلا و پێشمەرگە لە یەک سوپای پەروەردە بوو بە گیانی نیشتمانیی رێک بخات، لە ژێر هەڵکردنی یەک ئاڵادا لە هەر چوار پارچەی کوردستاندا پێداگرێت لە سەرخستنی پلانی "رۆژهەڵاتی ناوەڕاستی نوێ لە ژێر نەخشەی رالف پیترس".

سەرچاوە:

http://www.rferl.org/a/1070088.html
http://theconversation.com/russia-and-irans-growing-cooperation-hints-at-a-new-middle-east-75181
Secretary Condoleezza Rice stated during a press conference 2006 in teliviv new meddle east

http://www.zaman.com/?bl=international&alt=&hn=36919
“Cold War Shivers:” War Preparations in the Middle East and Central Asia 2006-10-06
http://www.al-monitor.com/pulse/politics/2014/10/turkey-iraq-s-yria-kurds-great

بۆچی هاوڵاتییەکی بەریتانی دەبێتە تیرۆریست؟ ... ئاسۆ کەمال

خالد مسعود ،کە ناوی ئەسڵی "ئەدریان ئەنجو"بوو، لە بەریتانیا نیوسەدەیە لەدایک بوە بۆچی بوە تیرۆریستێکی ئیسلامی،
پرسیارێکە مێشکی خەڵک و میدیای لەبەریتانیادا پێوە خەریکە. ئەم کەسە لە سەرەتای گەنجیەوە کێشەی فامیلی ، کار ، قەرز و مادەی هۆشبەری هەبوە و دواتر چەند تاوانێکی بە چەقۆ لێدان لە کەسە نزیکەکانی سزادراوە و زیندانی کراوە. پاشان هاتوچۆی مزگەوت دەکا و دەبێتە موسوڵمان و لە سعودیە دەبێ بە مامۆستا و دواتر لەلەندەن لە مەدرەسە ئیسلامیەکاندا دەرس دەڵێتەوە و لە دواجاریشدا تاوانی تیرۆریستی ٢٢مارسدا ئەنجام دەدا لە بەردەم پەرلەمانی بەریتانیا و چوارکەس دەکوژێ.
ڕیشەی ئەم تیرۆریزمە ئیسلامیە لە وڵاتانی ڕۆژئاوا چیە وئیسلامی سیاسی چ پایەیەکی هەیە لە کۆمەڵگەی ڕۆژئاوادا؟ ڕێگاچارەکانی بنبڕکردنی ئەم تیرۆریزمە ئیسلامیە چیە؟
ئایا گرفتەکانی پەنابەران لە خۆرئاوا بونەتە مایە و زەخیرەیەک بۆ ئیسلامییەکان؟
ئەمانە ئەو پرسیارانەن کە دەتوانە وەڵامی ئەوەمان بداتەوە کە بۆ لە لەندەن و پاریس ونێورک ووڵاتانی ڕۆژئاوادا کەسانی وەک خالد مسعود پەیدا دەبن؟
"کاتی ئەوە نەهاتووە لەڕووی کۆمەڵناسی و کولتورناسی و ئاینناسی و هزرییەوە خوێندنەوەی رژد و ئەکادیمی بکرێت لەسەر گەنجانی کۆمەڵگەی موسوڵمانەکانی خۆرئاواو و ناوەند و گروپەجیهادییە ئاشکرا و نهێنییەکان و وردبوونەوە لەو پاشخانە ئابوری و کۆمەڵایەتی و یاساییانەی لەپشت ئەم دیاردەیەوە کار لەسەر ئەو زەمینەسازیە ترسناکە دەکەن؟"*
سەبارەت بە سەرچاوەی گرفتەکانی ئەو کۆمەڵگە و کۆمینیتیە ڕۆژهەڵاتیانە لە وڵاتانی ئەوروپا و ڕۆژئاوادا ئەوەیە کە لە بەشی هەژار و حاشیەی کۆمەڵگەن ، نە کارێکی باشیان هەیە، نە ئاستی گوزەرانیان باشە و کێشەی بێکاری و مادەی هۆشبەر و تاوان لە ناویاندا بەرزترین ڕێژەیە بەبەراورد بە بەشەکانی تری کۆمەڵگە.

هاوکات ئەو جیاوازییە کولتورییە،کە لە شوێنی خۆیەوە وەک کەسێکی سەرکوتکراو و بێ ماف و ڕاگیراو لە سایەی دەسەڵات و نەریتی دینی

هاتوە، لەبەرەش لەلایەن ئەم حکومەتانەی ڕۆژئاواوە وەک سیاسەتی فرەکەلتوری پارێزراوە. ئەم کەمینیتییە هەروەک کەمەنیتی ئەفریقی و کاریبی چاوی ڕاسیسیتی و میراتی دیدی کۆیلایەتی کۆلۆنیالیستی لە کۆمەڵگەدا پێیان دەڵێ ئەوە جیاواز و لە خوارەوەن.خالد مسعود و خالد مسعود وەک قوربانییەکی ئەم کێشە کۆمەڵایەتی و هەلومەرجە بۆیە پەنادەباتە بەر گواستنەوە لە جێگای هاوڵاتییەکی بەریتانی بەرەو کەمینیتی ئیسلامەکان.
سەرباری ئەمە لە ڕۆژئاوا لە تەمەنی "ئەدریان ئەنجو"، خالد مسعودەوە، واتە لە پێش نیو سەدەوە حکومەتەکانی ڕۆژئاوا ئیسلامی سیاسیان دروستکردوە، کە ئەم ئیسلامییە سیاسییە سودی لەم هێزەی پەنابەر و کەمینیتی ڕۆژهەڵاتی وەرگرت لە ئەوروپا؛ هەم سودی لە بێکارییەکەی و نامۆبونەکەیی و لەونکردنی شوناسە مرۆییەکەی خۆی، ئەمانە بوون بە مایە و زەخیرەیەک بە ئیسلامی سیاسی کە بتوانێت بنکەیەکی گەورە لە ئەوروپادا دروستبکات.

لە بارەی مێژووی دروستبوونی جیهادییەدکانەوە ،دوای شکستی سۆڤێت لە ئەفغانستان، جیهادییە عەرەب ئەفغانەکان درووستبوون کە زەربەیان لەم وڵاتانە بوون، دواتریش کاتێک مەسەلەی جەزائیر و شوێنەکانی تریش دروستبوون، ئیسلامییە جیهادییەکان لەو شوێنانە دروستبوون و قاعیدەو ئەوانی دیکەش دروستبوون، لە ئەوروپادا بنکەی گەورەیان هەبوو، باڵە سیاسییەکەیان لە لەندەن بوون، چەندین گۆڤاری ئیسلامی توندڕەویان دەردەکرد و کاریان لەسەر ئەوە دەکرد کە پەنابەرانی نیشتەجێ بوو ناونوس بکەن بە شەڕی ئەفغانستان و لە ئەڵمانیا و بەریتانیا و وڵاتانی ئەوروپییەوە کارئاسانیان بۆ دەکرا. هاوکات دەستی سعودیە ئاوەڵاکرا تا لەناو ئەم کەمینیتیانەدا لە ڕێگەی کردنەوەی مزگەوت و مەدرەسەی دینییەوە منداڵان و گەنجان بە جیهاد و خزمەتی پەرەپێدانی ئیسلامیزم ئامادەبکا.

بەگومان لە ئێستادا کە ئیسلامی سیاسی لەڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا شەڕی دەسەڵات دەکا ، ئەوروپا و ڕۆژئاوا بەرەیەکی شەڕ و فشارهێنانەتی کە لەڕێگەی تیرۆرەوە بەرنامەی خۆی تێدا دەباتە پێش. دەوڵەتانی ئەمریکا و بەریتانیا و هاوپەیمانەکانیشیان بە پیادەکردنی سیاسەتی ئیمپریالیستانە ودەستدرێژی و شەڕی بەردەوام لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا زەمینەی زیاتریان بە ئیسلامی سیاسی خۆش کردوە کە لەناوکەمینیتییە ڕۆژهەڵاتییەکانی ئەم وڵاتانەدا گەشەبکا. بەتایبەت ئەم نەوە تازەیەی جالییەی ڕۆژهەڵاتی لە ئەوروپا بەهۆی ئەو قەیرانە ئابورییەی ئێستاوە هەرچی زیاتر بێکار و بێئومێد بووە،

ئەمە بۆتە هۆی ئەوەی هەرچی زیاترە ئیسلامی سیاسی بتوانێت لەمە هێز وەربگرێت.

ڕوداوی خالد مسعود جارێکی تر پێمان دەڵێ حکومەتەکانی ڕۆژئاوا پێویستی بە ئاڵوگۆڕی ڕیشەیی لابردنی دوو دنیابونی کۆمەڵگە و کۆمینیتیەکان و لابردنی سیاسەتی ڕێژەیی کەلتوری و سیاسەتی ئیمپریالیستی شەڕ و دەستدرێژی ئێستایەتی. لەهەمان کاتدا ئەم ڕوداوە تیرۆریستیە ڕوبەڕوبونەوەی ئیسلامی سیاسی و شکست پێهێنانی بەرنامە کۆنەپەرستانە و دژی ئینسانیەکانی نەک تەنیا بۆ خەڵکی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست بەڵکو بۆ سەرجەم خەڵکی ئازادیخوازی جیهان کردۆتە پێویستیەکی چارەنوساز. نمونەی “ئەدریان ئەنجو” پێمان دەڵێ چیتر تیرۆریزمی ئیسلامی خەتەرێکی دزەکردوی دەرەکی نیە بەڵکو خەتەری ناوخۆی کۆمەڵگەی ڕۆژئاوایە و چارەسەری لەدڵی هەلومەرج و کێشەکانی خودی ئەم کۆمەڵگ□ یا نەدایە.

کورد وەک میللەت لە ناو ئەو دەوڵەتەی کە دروست دەبێت … زانا مەحمود.

میللەتی کورد لە دوای ڕاپەرین لە ئەزمونی ٢٥ ساڵ حوکمڕانی خۆماڵی لە چوار چێوەی دەوڵەتی عێراقدا نموزجێکی هێند فاشیلی پیشانی هاوڵاتی و تاکەکانی کۆمەڵگا داوە بە جۆرێک کە ئینتیمای خاک و نەتەوایەتیان بە تاکی کۆمەڵگاوە نەهێشتوە بەتایبەت جیلە حەساس و هەستیارەکەی سەردەمی ئیستە کە گەنجن و زوڵم و ستەمی ڕژێمی بەعسی پێشویان نەدیوە هەر بۆیە گەر بەتەمەنەکان قەناعەتێکیان هەبێت بەوەی کە هەرچی گزەرابێت لە ماوەی ئەم ساڵانەی حوکمی خۆماڵیدا بە حوکمی ئەوەی کە هێندە چەوسێنراونەتەوە لە سەردەمی پێشودا کە ڕژێم حوکمی کردون ئێستە ئەم دۆخە بە باشتر دەزانن بەڵام گەنجەکان ئەو هەستەیان نییە هەر بۆیە تا ئێوارە بەیت و بالۆرەی مێژوی بۆ لێبدرێت بایەکەو بەلای گوێچکەیدا دەڕوات ئەو ژیان و خزمەت گوزاری و شوێن و جێگەو ڕێگەو ئاوو کارەباو شەقامو شۆستەو کۆڵانی تازەی

دەوێت نەخۆشخانەی مۆدێرن و بواری خوێندن و دامەزراندنی دەوێت ،،
بەم پێیە لەماوەی پێشودا کابینە یەک لەدوای یەکەکانی حکومەتی هەرێمی کوردستان هەرگیز نەیان توانیوە نە ئیشباعی گەنج بکەن و نە لەئاستی داواکاریەکانیاندا بن هەر بۆیە وای دەبینن لە ئێستادا گەر سەرکردایەتی سیاسی کورد بتوانن دەوڵەتێکیش دروست بکەن هیچ لە ژیانی ئەوان ناگۆڕێت بە ئیجابی و بەڵکو باری سەرشانیان قورس تر دەبێت چون گەر لە ئێستادا دەوڵەتانی دراوسێ کە هەریەکەیان پارچەیەکی کوردستانی گەورەیان پێوە لکێنراوە گەر لەڕوی سیاسیەوە لە چوار چێوەی دەوڵەتی عێراقدا مامەڵەیەکی سیاسی و دبلۆماسی لەگەڵ حکومەتی هەرێم بکەن و لە هەندێک ڕوانگەوە کار ئاسانی بکەن بۆ بازرگانی و ئابوری پاراستنی بەرژەوەندیەکانی خۆیان ئەوا لەدوای دروست بونی دەوڵەتێک بە ناوی کوردستان بێ گومان دەکەوننە دژایەتی کردن و یان گەر وەک دراوسێیەکیش مامەڵەی لەگەڵ بکەن هەمیشە بە هەمو هێزە سیاسی و سەربازییە زەبەلاحەکانیانەوە هەوڵ دەدەن بیخەنە ژێر جێ بەجێ کردنی ئەجیندای سیاسەتی خۆیان و بەم پێیەش دەوڵەت وەک ناو بۆ میلەتێکی برسی و ناوەرۆکی سەروەت و سامانی ناو خاک و غاز و ن□وت و سامانی سروشتی دەوڵەتە بێ ئەتەکێتە بێ بنەما ئیقتیسادیەکەی کوردستان بۆ ئاوانە

لەدیوی (سوڵتان)ی پەیکەرتاشەوە… بۆتان لەتیف ماویلی (پایان)

هەموو جارێ وەختی گڕوگاڵی ئازادی کەلەبجە دەکرێت و، ئاوڕی پێنوسەکان لەگەرووی دەنگی پەڕاوەکانیان دادەبڕدرێت؛ هەرچی تفەنگی بەرگریشە ژەنگ هەڵدێنێ!.. ئەمە تابلۆیەک بوو لەدەروازەی ئاوایی سوڵتاناوا؛ هەروەها لەسەر تابلۆی سەر شەقامەکانی ئاواییش ئەم دەستەواژەو ڕستە پەرتانە نوسراون:

– ئەسپەکە ب□ پێکوڵی تۆز دەکاتە تفنکیانەوە!…

– پەنگەکە قەوارەی گەورەی دە پەستی دەوروبەری شارەکە کردووە!…
– ئاگرەکە هەموو جارە بەبە هە لەسەرچاوەیەکی نادیارەوە بەردە بەتە دەغل ودانی!..
– هەموو مرەقەک بە بەرقەرار کردنی خودەتی خەی؛ لەنەوانی دایسان وداکاساندا بەشەکەتی ئەچەتە خەوەکی قووەەوە!..
– هەموو دەستەو ەەکخراوو حیزبەک بەلەرزەکی بەچەک دادەن و، لە ئاست وشەی لەخاچدراو دەچەمەنەوە!..
هەروەک ئەوەی کە، گەەەە جار بەگەی گوفتارەکان لەەەەزبەندیدا ژمارەو ناو وەردەگرن..
سەیەم:
بەبونیاتنانی بالەیەزخانەیەک، ترشەک بخەنەوە!…
دووەم:
بە ەاستەەەە کردنی پلەو پایەی وەجاخ، دەبە بچینەوە سەروەختی مەژوو!…
یەکەم:
بە ئەوەی بەشوانەک بەەەین: بەدەورەت بی (بەدەوەەت بی)؛ دەبی جەی پەیەکانمان خەش بکەین، ئەویش بە کچ بەکچی (مەبەستم ژن بەژنی) دەبەت لەگەەە دەرو جیرانەکانمان!.. ئەویش لەگەەە هەمووان نا!!!…

سفر:
بەسیەتی!!!..
بیبەنەوە؛ بەسە!!..
بەەنە دەرەوەو، بانگی مونەجیم باشی بکەن با بەتە ژوورە!!!…

سالب یەک:
بەچاپخانە بەەەن با چاپەکی شار بکات و، نەخشەی پەەاوەکان خەسار نەکات وبەسەروبەریان نەکات!..
سالب دوو:
پەنوسەکە بشکەنن، ئەگەر هەڵەکانی نەخشەی لەوی کچەکانی؛ لەشەرما بەکاەی کەشا!…
ئەو دەرزیەش بە خاوەنەکەی ببەنەوە؛ پاش ئەوەی هەموو ئازارەکانتان دوورینەوە!!!…
سالب سە:
برا لەسەەی ئاودانە ئازای ئامادە ببی، بەس بە جەماەەش هەر خەت لەگوورە نابەی!…

مونەجیم باشی:
کوەینە ئاگادار بن، کات وساتی وەەەکەوتنی کاروانەکەم بەسوەتانی

ڕاگەیاند، ئەها ل□ پەنجەرەی دیوەکەیەوە؛ تەماشای ئێرە دەکات!..
خۆتان غافڵ مەکەن!..
“ئەرێ بۆڵەبۆڵی موجەب وسالبەکانی سەرا کەی دەبڕێتەوە؟!.. ”
دەنگێک بوو؛ ئەو ناوەی پڕ کردبوو، بەس نەمزانی کێیە !؟…

سفر:
ئاگاداری□ ح□زرەتی سوڵتان؛ با پەیکەرەکەی ئەم جارە ل□ بەردێکی ئاسنی بێت نەک وەکو جارانی پێشو هەر لەقوڕەکەی پێش بێرایی سەرایێ!!..
مونەجیم باشی:
ئەگەر دەستە چڵکنەکانی کۆڵانەکەی نێزیک دەرەدێ لێ بگەڕێن؛ کەژاوەی ڕۆژ هەڵاتن وڕۆژ ئاوابوون.. زەردەخەنەو نوری مانگەشەو؛ ئێرە وەکوو چورچرا دەڕازێننەوە!..
بەردەرک:
سبەی؛ بەپێی ڕێ وشوێنی مونەجیم باشی ومحەلی ئێوارێ، وێکڕا بۆ نوری سەرا، عەسراویەک دەخۆینەوەو ئاهەنگ دەگێڕین!!.. بەس هەمووتان وەرن.. کەس خۆ نەگریتەوە!.. بڕو بیانووم ناوێ!.. ئەمە فەرمانی حەزرەتی سوڵتانە!!!…
سفر:
ئەزانی چی؟!..
هەر خۆ گیف کردنەوەو بۆڵەبۆڵ نەبێت!.. سەرەد کردنی خۆڵی مردووان ب□س!.. ئ□م جارە مێژوو نامەیەکی بۆ ناردووین ودەڵێ: ڕوحم بەکەس مەکەن، قسەی خۆتان بکەن!.. دەستی ئاهەنگیش بۆ هەمووان ڕایێرن!.. هەرچی هاتە شایی با بێت، ئەگەر سترانیشی جیا بێت!!!…
دواجار ئەوەی لەدەلاقەو پەنجەرەی ئاواییەوە دیار بوو؛ ئەوە بوو کە، هەموو چوونەوە لای سوڵتان و، سوڵتانیش هەر وەکو جاران!..

ب□ت□ان لەتیف ماویلی (پایان)
۲۰۱٤ / ۷ / ۷

پشتکردن … سەردار جاف

لەو دیوی خۆم
رۆشنایی سێبەر دەبینم
رووناهییەك تاریكستان نیشان دەدا
من چرای خەزانی بۆ هەڵدەكەم
ئەو فوو لە رۆحی شەرابیی ترێیم دەكا
لەو دیو مەملەكەتی ژنەوە
ڕەشەبایەك بە ڕێوەیە ……
دەست بە كاژی تلۆقەكانتەوە بگرە
ئاشق بوونم بە سەمای هەڵەتی سەراب
لە سۆراغی دڵمدایە
ئاخۆ ئەمە چ شێتبوونیكی سەمایە
بە تارمایی باڵاتا هەڵدەزنێت و
دەبێتە پەركەمی یەكبین لە خەیاڵدانی ئاوەزا
رۆدەنیشێ و لە گەڵمایە
ئەرێ كچێ
تۆ لە هەڵاتنی ئەستێرەی گەلاوێژەوە فێربووی
بە سۆراغی ڕەوینەوەی خۆوی گەرما هۆگر بیت و
نەشئەی شنە با بسپێری
یا لە گوێدانی نوسینەوەی شیعرا
ژنێتی خۆ دادەماڵی
لە ئاوێزانی عەرشی غوربەتی خۆتا بملاوێنە
بۆ سوكنایی چەپكێ رۆحی سەرگردانیم
تریفەیەك لە چاوانتم بۆ بنێری
ئەی شكاوەی لق و پۆپی دارئەرخەوانی بن سەیوانێكی رەش رەش
لە خەرەندی ئاشق بوونا
گەوهەری رۆح بنێ دەستم
یا ئەوەتا هەردوو لە رێی فەنابوونا خۆمان دەخۆین
یا لە سەر باڵی فریشتەیەك چراتۆڕی تەدارەكی مەیلبوونمان
گەرم دەكەین
ئەمێستاكە
بە كام دیوی نامۆبوونمان ئاشنا دەبین
لە تەك تەڵای تاریكایی بێ مروەتی
یا لە ئامێزی تینوێتی
شەرم دەكەین

ئااااى نەزانین ....
چۆن لە سوێبوونەوە بۆ حەز
كاڵفانە گەوجیان كردین
من لە گەوجی …. خۆ بە دانا و ئاقڵترین بیری مرۆیی دەزانم
تۆ لە ترسی ئامبازی ئاوێزان بوونا
سەرە رێی ئیشقم لێ دەگری
شێتم وەك هەر تاكێكی تر
لە حەژمەت و ترسی كوفر ئەحمەدەكان
هەترەش چوو بووم
نە خەون نە ئاگایی ….
باڵات تارمایی سپییە و بە بەر سۆمای دییەكانما دێن و دەچن
ئەو دەمانە لە سۆراغی شێت بوونما عەوداڵ دەبی
چۆلەكەكە لە پاڵ تەرمی ساردەوە بووم تێر تێر دەگری
خودایە چەندم لە دەرگا كڵۆمدراوەكانت دا
چەندم هەردوو باڵ راوەشان
پەنجەكانم هەڵدەلەرزین
نزاكانم دەریای ئاویان لە چاو دەزان
پێت نەگوتم ……
جوانی بەهەشتت دەدەمێ
حۆریە ژنی جوانی دونیا ….
دەنگێ لە مانەندی ونبوو
ئێ چی لە پووچی تۆ بكەم
ئاوەزت پڕ كا كراوە ، بیرت گەمژە و كاڵفام نەزان

لیمبۆرگ
2017 / 4 / 3

دایكم … سمكۆ

من دایكێكم هەبوو
بۆنی شویت و عەنبەری لیدەهات
نینۆكەكانی گوڵە نیرگز بوون و
لە نێو درزی مەمكەكانی

خۆر هەڵدەهات
من باخێکم هەبوو
چوار وەرزە هەر بەهاربوو
چڵی گوڵەکانی چۆلەکەیان دەگرت و
ڕووبار لە چاویان
خوڕەی دەهات
دایکم دڵی کێلگەیەك بوو
سەوز وەکو دار سنەوبەر
مزر وەکو هەنارەکان
لە باتی دڵۆپی باران
ماچ بە تاو هاژەی دەهات
٣٦ بەهار بەر لە ئیستا
لە عەسرێکی پرچ ئاڵتوونی
دایکم لە باخچە ئاوا بوو
لەو ڕۆژەوە نەخۆر هەڵهات
نە چۆلەکەش لە خونچەوە
جاریکی تر
سەری دەرهات

سمکۆ ٢٠١٧ لەندەن

ب□□ی□□ک□ی م□رج□دار ب□ □ ر□فراندۆم... چالاک ئاغجەلەری

جارێکی دی وەکو سەرجەم نەورۆز و وەرزی بەهارەکانی پێشتر خواستە نیشتمانی و نەتەوەیەکان لە لایەن کارکتەرە سیاسیەکانی کوردانی باشوورەوە دەستی بۆ دەبرێت و پشکۆی نەکوژاوە دەگەش□ن□وە بۆ هەندێك خواست ب□ ئەندازەیەک لە گۆڕاستانی خەونی گشتی خەڵک دەچێت، لێرەوە خولێکی تر لە یاریکردن بە سایکۆلۆژیەتی تاکی کوردی بەگشتی و کوردی باشوور بەتایبەت دەست پێدەکات ، ئەنجامیش دۆڕانە یەکە لە دوای یەکەکانی خەڵکی سادە و بردنەوەی نوخبە سیاسیە فێڵاویەکەیە. بەلام گرەوی ئەمجارە قورسە ، لە گرەوی شوانێکی

شارەزای بەبەزیی دەچێت، شوانێک کە ئاڵودە خواردنی گۆشتی نەرمەی مەڕە گێژەکانە، بە ئەوەی زۆرترین بەشی پێببڕێت بە گوێدان دەیانکاتە نێو سەوزاییەکی بەمین چێنراوەوە، لە کاتێکدا ئەم مەڕە بێدەنگانە زایکرێیان ئەوەندە بە دەکات کە چی داهاتوییەک چاوەڕێیانە لە دەم بردن بە ئەوە مەرگە سەوزە مەرگ هێنە ، بەڵام نازانرێت کەی و چۆن بە جوڵە دێن بە هەرچی پاراستنی گیانی خۆیان و تێرکردنی بەرخۆلەکانیان کە چاوەڕوانی قومە شیرێکی دایکیانن.

بەلێ ریفراندۆم لەم ئان و ساتەدا . لەم پەرتەوازە سیاسییەی نیشتماندا لەم پێشێلی یاسا و پێکخستنی دەنگی خەڵک و پەرلەماندا لەم هەمەجیەتی خۆسەپاندن و چاوسورکردنەوەی حیزبدا، زۆرێکی دی لە لەمە بە دوادا هاتوەکاندا. دەست بردن بە ئەم پرسە پێش هەر پشتگیرییەک لێی گومانێک سەرهەڵدەدات کەشی بارتاقی هەڵەکانیانە. ئەم پرسە بەکۆمەڵە بەروو ڕووی نەتەوەیەك دەکەنەوە تاسەر ئێسقان دژ بە هەڵسوکەوتی سیاسی و ئابوری ڕێقەمەکانە، فەزایاکیان بەرجەستە کردوە هەموو هەستەکان مردوون تێیدا، تێناگەم بۆچی ڕوویکەوە ئەم پارووە گوماناویە دەخەنە سەر سفرەکە!!.

لە راستیدا گشت پرسی لە ناوچەیەکی ئارام ، پشت بەستوو بە سیاسەتی سەرکەوتویی هەرێمایەتی و نێودەولەتی و گونجاو بە ژیانێکی دیموکراسی بە خۆوش ، شایەنی هەنگاونانە بە هەرچی گەیشتن بە مافە ڕەواکانی ئەو خەڵکەی لەو ناوچەیەدا ژیان دەکەن ، کوردستانیانیش شایەنی ژینگەیەکی لەم چەشنەن، بە ئەوەی ریفراندۆم (گشت پرسی) تێدا بکرێت. بۆیە لە ئێستادا ڕیفراندۆم و هەڵکردنی ئاڵا لە کەرکوک دووانەی سکەکی پڕ لە ئازاری گەلەکە بە ئەوەی لە بار نەبرێت پێویستی بە هەڵسوکەوتێکی حەکیمانە هەیە ، تا لە ئاست ئەو ئازارەدا بێت کە تەمەنێکی درێژە گەڕەک پێوەی دەتلێتەوە، لە فەرامۆش کردنی کەرکوک و ناوچەکانی جێ ناکۆک بە ئەم پرسە ، بەتاڵ کردنەوەی ئەو بەهایەیە کە لەگەڵ ئاڵاکەدا کردیان بە تاجی قەڵای کەرکوک.

لە کۆتاییدا راستیەکان پێمان دەلێن: ((ئەگەر ئەوەی سیاسی و دەمڕاست لە ئاستی ئەو متمانەیەدان بەڵێنی گەڕانەوەی داخوازیەکانی جەماوەر و چارەسەری پێشوەخت بدەن، بەرهەمەکەی ئەو بەڵێنیانە دەبێت کە چرەی هیوای گەلێکی پڕ دەپوشکێت ، بە پێچەوانەوە هەر بەڵێنیەک ، بەڵێنی بەردەوامیدانە بەو ژیانەی دەگوزەرێت ، بەڵێنی گوێ نەدانە بە داهاتوی نەتەوەیەک هاوکات بەڵێنی کاڵفامی تاکەکانیش لە خۆ دەگرێت)).

بەیانامەی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری چەپی عێراق سەبارەت بە ڕیفراندەم و سەربەخۆی کوردستان!!

مەسەلەی بەرپا کردنی ڕفراندەم بۆ سەربەخۆی کوردستان ئەوە بە زیاتر لە هەفتەیەک دەچێت بووەتە یەک مەسەلەی داغ لە کوردستانی عێراق و سەراسەری عێراقدا. بەپێی هەواڵەکان هەردوو مەکتەب سیاسی یەکیتی نیشتمانی کوردستان وپارتی دیموکراتی کوردستان لەسەر ئەوە ڕێکەوتون کە ڕیفراندەم ئەنجام بدەن بۆ " دیاری کردنی مافی چارەی خۆنوسین" یان بۆ سەربەخۆیی کوردستان بە دوای ئەوەشدا لەگەڵ لایەنە سیاسیەکانی تردا کەوتونەتە قسە وباس کردن و ئەمڕۆ شاندەکی باڵای هەردوو حزبەکە چونەتە بەغدا بۆ قسەو باس لەسەر ئەم بابەتە. کە دیارە هاوکات هەڵکردنی ئاڵای کوردستان لە کەرکوک هەڵایەکی زۆری ناوەتەوە.

سەرەڕای ئەوەی ئەمە پێمان وایە حزبە ناسیۆنالستیە کوردیەکان بە گشتی و یەکێتی و پارتی بەتایبەتی بەرپا کردنی ڕیفراندەم بۆ سەربەخۆیی کوردستان وەک یەک وەرقەی فشار بەکار دەهێنن بۆ مامەڵە و دەسکەوت و بەشی زیاتر لە دەسەڵات لە گەڵ بەغدا لەبەرامبەر دەوڵەتەکانی ناوچەکە وئەوان خەریکی تاڵان و بڕۆی خۆیان. بەکاربردنی چەمکی "دیاری کردنی مافی چارەنوس" لە جایتی مافی سەربەخۆیی خۆی دەلەلی ناجدی بونی ئەوان پێشان دەدات، هەروەها دەنگدانی زۆربەی خەڵکی کوردستان لە هەڵبژاردنەکانی عێراق لە یەکەم هەڵبژاردنی عێراقدا بۆ جیابونەوە و گوێ نەدانی ناسیۆنالیزمی کورد بە ڕەئی خەڵکی کوردستان و ڕێک کەوتن لەگەڵ هێزە کونەپەرستەکانی عێراق ئەوەی سەڵماندوە. ئەمە پێمان وایە ڕیفراندەم و سەربەخۆیی کوردستان خۆی پرۆسەی ڕزگاری خەڵکی کوردستانە لە دەسەڵاتی ناسیۆنالیزمی کورد ونەک قایم کردنی دەسەڵاتی ئەوان.

ئێمە خەڵکی کوردستان بانگەواز دەکەین پرۆسەی ڕیفراندەم بۆ سەربەخۆی کوردستان بە جدی وەربگرن لە ناسیۆنالزمی کورد قبوڵ

نەکەن یاری بەم مەسەلەیەوە بکات و فشار بهێنن ئەم پرۆسەی ئەنجامبدرێت و گەڕانەوە بۆ ئیرادەی خەڵکی کوردستان بۆ یەکلاکردنەوەی ئەم مەسەلەیە بکەنە ئەمری واقع.

لەم ڕووەوە ئەم خاڵانە دەخەینە ڕوو:

١- ڕیفراندەم بۆ سەربەخۆی کوردستان لە هەموو ئەم ناوچانەی کە زۆرایەتیەکەی کورد نشینن بۆ دامەزراندنی کوردستانی سەربەخۆ و هەموو خەڵکی کوردستان تێدا بەشدار دەبن، نەک بۆ دامەزراندنی دەوڵەتی کوردی وەهەروەها نەک بۆ "دیاری کردنی مافی چارەی خۆنوسین".

٢- سەرەنجامی ڕیفراندەم دەبێ هەموو لایەک پەیوەی پابەندبن، حکومەتی عێراق و پەرلەمانی عێراق لە پێش هەموویانەوە هێزەکانەوە ناسیونالیزمی کورد ، نابێ ڕێگە بدرێت بە هیچ سات وسەودایەک بە سەرنجامی ڕیفراندەمەوە بکرێت، بە دوای بەرپاکردنی ڕفراندەم ئەگەر زۆرایەتی دەنگیان دا بە جیابوونەوە، دەبێ جیابوونەوە بچێتە بواری جێبەجێ کردنەوە.

٣- ڕیفراندەم لە ژێر نەزارەتی ڕێکخراوە نێودەوڵەتیەکاندا ببرێت بەڕێوە بە تایبەت نەتەوە یەکگرتوەکان، شەش مانگ دیاری بکرێت بۆ هێزە سیاسیەکانی کوردستان و عێراق بەرنامە و نەخشەی خۆیان بە ئازادانە بلاو بکەنەوە پیش ئەنجام دانی ڕفراندەم.

٤- ئێمە تێدەکۆشین دەوڵەتی کوردستان دەوڵەتێک بێت لەسەر بنچینەی هاوڵاتی بوونی یەکسان دامەزرابێت و دەولەتێکی نا قەومی و نادینی و سیکیولار بێت، دەوڵەتی هەموو دانشتوانەکەی بێت بەهەموو پێکهاتەکانیەوە هەموو خەڵکی کوردستان بانگەواز دەکەین لەدەوری ئەم خواستە کۆببنەوە.

٥- ئێمە ڕایدەگەیەنین بەپێی هەموو داتاکان و بەپێی زانستی کۆمەڵناسی کەرکوک شارێکی کوردستانیە و بەشێکە لە جوگرافیای کوردستان بۆیە دەبێت لە ڕیفراندەمدا بەشدار ببێت، و لە نزیکترین فرسەتدا ڕیفراندەم لە شاری کەرکوک ئەنجام بدرێت بۆ ئەوەی خەڵکەکەی بڕیار بدەن ئەوان سەر بە کوردستانن یان سەر بە عێراق، ئێمە بانگەوازی خەلکی شارەکە بۆ هەموو زمانە جیاجیا کان و نەتەوە جیاجیاکنەوە دەکەین دەنگ بدەن بۆ پەیوەست بوونی کارکوک بە کوردستانەوە.

حزبی کۆمۆنستی کرێکاری چەپی عێراق هەموو خەڵکی کوردستان بانگەواز دەکات بۆ فشار هێنانی جدی بۆ سەر حزبە ناسیونالستیەکانی کوردستان بۆ مل دان بە بەرپا کردنی ڕیفراندەم بۆ سەربخۆی کوردستان، ڕایدەگەیەنیین سەربەخۆی کوردستان لە بەرژەوەندی خەڵکی کوردستان تەواو دەبێت و دووری دەخاتەوە لە سیناریوی ڕەش و شەڕی تایەفی لە

عێراقدا، داوا دەکەین دەنگ بدەن بۆ جیا بوونەوە. هەروەها جیابوونەوەی کوردستان دەستی خەڵکی عێراق ئاوەڵە دەکات بۆ تێکۆشان بەمافە پایەکانیان. سەربەخۆیی کوردستان خۆی گورزێکی گەورەیە لە دەسەڵاتی ناسیۆنالیزمی کورد و کۆنەپەرستی و لە ئیسلامی سیاسی دەرکێشانی بەڕەی ژێر پێی ئەوانە و ڕێگا ئاسان دەکات بۆ ڕزگار بوون لە دەسەڵاتی گەندەڵ و مافیای ناسیونالیزمی کورد، هاوسەنگی هێزو پۆلاریزە بوونی کۆمەڵگە لە دەوری تێکۆشان بۆ دامەزراندنی دەوڵەتی ئازاد و یەکسان و سۆشیالست فراهەم دەکات.

حزبی کۆمۆنستی کرێکاری چەپی عێراق
٥ نیسان ٢٠١٧